

Vorbereiden

Wie zorgt voor ons?

Exodus 15:22-16:27

19 april 2020

De woestijn

Het volk Israël gaat een bijzondere weg. In de woorden van rabbijn Jonathan Sachs: 'In de Rietzee trokken de Israëlieten van het ene domein naar het andere: de slaven van Faraó werden dienaren van JHWH. Ze staan existentieel in niemandsland, waar geen koning de baas is, en men op ongerepte wijze de soevereiniteit van God kan ervaren.' De synagoge leest dit grote verhaal steeds als 'uit een stuk': van 13:17 tot 16:16. De opstanding geschiedt door de dood heen! Niet anders dan de vroege kerk ook Passie en Pasen als één verhaal las in de Paasnacht. De woestijn verbeeldt vooral de leegte én de loutering. Een onontgonnen terrein, zonder vaste wegen, zonder gesette locaties. Mozes had aan de Egyptische farao toestemming gevraagd, om 'drie dagen de woestijn in te gaan, om er God de dienen en offers te brengen aan de Ene' (Exodus 8:23). Nu ontdekken zij dat dienen vooral ook volharden is, en het brengen van een offer ook op-offering vraagt.

In de woestijn is vrijheid vooral keuzevrijheid. Daar moeten nieuwe doelen geformuleerd, de wegen daarheen gekozen. Dat de woestijn vooral een testcase is, blijkt uit het feit, dat zowel Mozes (15:26) als daarna het volk (16:4b) worden 'beproefd'. Voor Mozes is het de proef of hij ook in zijn leiderschap, daar in de woestijn, de eerst aangewezen is om Gods geboden zelf gehoor te blijven geven en door te geven. Ook hier is de leider de dienaar. Voor het volk is het 'brood uit de hemel' de proef op de som, of het ook inderdaad aan Gods hand én uit Gods hand durft te leven.

De 'goeie ouwe tijd'

In de moeizame ruimte, die vrijheid heeft, waar elke keuze ook een keuze tot dwaling en verdwalen kan betekenen, en waar niet meteen alle bronnen, alle antwoorden worden gevonden, verkleurt

de herinnering aan de slaventijd al na een maand tot een Luilekkerland. Groot cynisme overheerst: 'als we toch dood moeten, dan liever op een comfortabelere manier met een volle buik!'

De gemeente

In dit hoofdstuk ontvangt het volk zijn nieuwe (doop)naam. Tot nu toe werd het volk steeds 'de kinderen van Israël' genoemd. Daarbij horen de namen van de aartsvaders en -moeders. Tot dan zijn zij alleen nog maar door hun afkomst getekend. Maar nu worden ze voor het eerst – en dat ook meteen achtmaal – gemeente genoemd. Het Hebreeuwse woord qahal betekent: *de groep aan wie het is toegezegd, betuigd, of ook die getuige gemaakt is*. Oude rabbijnen, die dit alles in het Grieks moesten vertalen, schreven hier het woord *synagoge* (samenkomst).

Levens-middelen

Maar deze keurtroep, getuige en voorhoede van Gods bevrijdend handelen, bestaat uit mensen. En mensen hebben honger en moeten eten. Het is hun levensmiddel.

De morgen draagt een verrassing in zich: een onbekende nieuwigheid die eetbaar is en ook nog lekker smaakt. Ma na? vragen de vinders, wat is dat? En 'watsdat', manna, zal voortaan de naam zijn van dit dagelijks brood.

Natuurlijk zijn er wel verklaringen voor te vinden: ook trekvogels kunnen gedesoriënteerd raken in de woestijn. Oververmoeid vallen ze als het ware uit de lucht, een makkelijke prooi. En in diezelfde woestijn bestaat nog het verschijnsel van een eetbare afscheiding op bepaalde struiken. Maar zulke verklaringen geeft het Bijbelverhaal niet, omdat dit voedsel allereerst als een gave, als een godsgeschenk gezien moet worden. Het blijft een open vraag: Wat is dit?

'Brood uit de hemel' wordt het genoemd. Want het dient als testcase: hoe zal de gemeenschap omgaan met dit 'gegeven'? Zal het inderdaad levensmiddel zijn?

De rabbijnse traditie noemt dit manna het Woord van God! Dat is het dagelijks brood, waarmee het zoekende bestaan in de woestijn te overleven is. Dit Woord, deze Thora, is zelf de aangewezen weg dóór de woestijn.

Deze gedachte is ook de evangelieschrijvers niet vreemd: zegt Jezus zelf niet tegen de duivel, dat 'een mens bij brood alleen niet leven zal, maar bij al wat uit de mond van God komt?' (Matteüs 4) en ook Johannes benoemt Christus als het Woord dat vlees werd, en als het Levensbrood. Voedsel om de woestijn mee door te komen.

Voorproefje van het Veelbelovende Land

Een aantal strikte bepalingen vergezelt dit dagelijks brood. Het manna wordt een praktische oefening tot gemeentelieven aan Gods hand. Wordt het ontvangen als Godsgave? Wordt het rechtvaardig gedeeld? Het gaat om een leeftocht per dag. 'Geen mens mag iets overlaten tot de volgende dag'. Het gaat om het dagelijks brood, om wat een mens per dag nodig heeft. Als Gods gaven worden opgepot, gaan ze stinken.

Graaicultuur is verboden! In de woestijn liggen de inkomensverschillen letterlijk voor het oprapen. De een is vlugger en handiger dan de ander. Maar hier krijgt uiteindelijk ieder naar behoefte, wat hij nodig heeft.

Het is een voorproefje van de sabbat. Juist in de woestijn staat het leven in het teken van de sabbat, de dag waarop het leven ten volle gevierd wordt als gave van God. Het manna bederft dan niet.

Sytze de Vries

Lezen en zingen

Wie zorgt voor ons?

Exodus 15:22-16:27

19 april 2020

Tweede zondag van Pasen Jaar A

Lezing uit het Oude Testament	Genesis 8:6-16
Antwoordpsalm	111 (16)
Epistellezing	1 Petrus 1:3-9
Lezing uit het Evangelie	Johannes 20:19-23 (31)
Alternatief leesrooster	Exodus 15:22-16:27 Psalm 78:1-28

Vieren

Wie zorgt voor ons?

Exodus 15:22-16:27

19 april 2020

Viertafel: wit kleed, (kinder)Bijbel, kaars, eventueel collectemand en een dopper (drinkflesje)

Gesprek

Laat de kinderen een 'dopper' (drinkflesje) zien. Wie weet wat het is? Hebben de kinderen er een of hun vader of moeder? Wanneer gebruiken ze die? Als mensen naar hun werk gaan, of gaan sporten, nemen ze vaak een flesje met drinken mee. Als je dan dorst krijgt, kun je lekker even wat drinken. Als je een lange wandeling gaat maken, is het natuurlijk ook fijn als je wat te drinken hebt onderweg. Maar stel nou eens dat je een heel lange wandeling maakt en het drinken is onderweg op. Er komt geen druppel meer uit het flesje. Het is warm, je bent nog lang niet thuis, je hebt dorst.... Hoe zou je je dan voelen? Ben je dan blij of ga je lopen klagen: hoe ver is het nog... ik heb dorst... Misschien word je zelfs wel boos op je vader of moeder.

In het verhaal van vandaag horen we van een grote groep mensen die met elkaar op reis zijn. Eerst vonden ze dat heel fijn. Ze zijn namelijk weggegaan uit een land waar het naar was. Waar de mensen niet vrij waren en hard moesten werken. Ze zijn op weg naar een land waar het wel goed is. Waar je fijn kunt wonen. Waar de kinderen kunnen spelen. Maar ze zijn er nog lang niet, in dat nieuwe land. En dan is ook nog eens het eten en drinken op. Hoe moet dat nu verder? In de nevendienst horen de kinderen hoe de mensen zich voelen. En wat ze zeggen. De kinderen horen ook of er iemand is die kan helpen.

Zingen of zeggen

Zomaar te gaan met een stok in je hand, zonder te weten wat je zult eten.

Zomaar te gaan met een stok in je hand; eindeloos ver is het beloofde land.

Zomaar te gaan, wordt het leven of dood?

Altijd maar banger, duurt het nog langer?

Zomaar te gaan, wordt het leven of dood?

In de woestijn worden kinderen groot.

Uit: Liedboek 806, vers 1 en 2

Voorlezen

Het boek *Moppeend* van Joyce Dunbar en Petr Horá ek

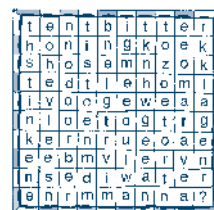
(Uitgeverij Lemniscaat) gaat over een eend die steeds loopt te mopperen. De wolk boven haar hoofd wordt alsmaar groter. In *Ga je mee?* van Charlotte Dematons (Uitgeverij Lemniscaat) moet de ik-figuur appels kopen voor zijn moeder. Het is een gevaarlijke tocht naar de winkel. De lezer wordt ingeschakeld om hem te beschermen tegen allerlei gevaar.

Werkblad en tips

Het tijdschrift *Kleur in de Kerk* biedt werkbladen bij de verhalen in *Kind op Zondag*. Met het werkblad denken de kinderen na over de vraag: Wie zorgt voor ons? Merken ze ook dat God voor mensen zorgt? Op welke manier dan?

Woordzoeker

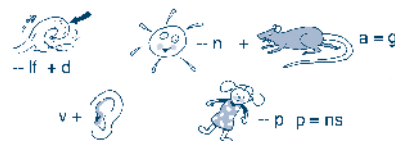
bitter
manna
water
brood
vlees
wormen
vogels
zoet
stinken
honingkook

elin
lent
klagen
rogen
mara

De mensen vragen:

.....

Rebus

Bidden

God, soms zit het tegen in het leven en gebeuren er nare dingen.

Dan is het fijn dat er mensen zijn die je willen helpen:

*die je troosten,
of verzorgen.*

In het verhaal van vandaag hoorden we ook van mensen

*die nare dingen meemaken:
er is geen eten en drinken meer.*

De mensen klagen.

Gelukkig wilde U helpen.

U laat de mensen niet in de steek.

Ook ons niet.

Dank U wel.

Amen

Cora Berghout

Vertellen

Wie zorgt voor ons?

Exodus 15:22-16:27

19 april 2020

Werkvormen

4-7 jaar

Gesprek: De mensen in het verhaal zijn op reis. Waarom zijn ze op reis? Hoe voelen de mensen zich, zijn ze blij, of bang, boos of verdrietig misschien? De mensen hebben geen eten. Wie zorgt ervoor dat jij te eten krijgt? Wie geeft de mensen in het verhaal te eten?

Knutselen: De komende weken kunnen de kinderen een kijkdoos maken van de woestijnreis. Deze week kunnen ze hiermee starten door een opening te maken aan de voorkant. De zijkanten binnin kunnen geverfd worden of beplakt met blauw papier. Een zon erbij. Tegen de achterkant misschien wat bergen. De bodem kan al bedekt worden met voliërezand. U kunt dit ook tot de laatste week bewaren. Als symbool voor vandaag kunt u kiezen voor een afbeelding van brood en drinken, een zakje manna of een wolk van stralend licht (vers 10). De kinderen trekken hun schoen om op papier en knippen die eventueel uit. In de linkschoen tekenen of schrijven ze hoe de mensen zich voelen in het verhaal. In de rechterschoen wat ze nodig hebben. Ze kunnen erbij schrijven: God geeft...

Spel: De kinderen zijn met elkaar op reis. Loop samen door de zaal. Maar dan heeft er iemand pech: iemand valt, wordt gestoken, heeft buikpijn.... Noem de naam van een kind dat dit uitbeeldt. Wie kan er helpen? Als het kind geholpen is, gaat de reis weer verder.

Vertelling 4-7 jaar

Brood voor onderweg

Het zand is droog en de wind warm. Mozes kijkt om zich heen. Daar, tussen de mensen, ziet hij zijn broer Aäron. Hij steekt even zijn hand op. Aäron ziet het en knikt naar hem. Het is ze gelukt! De broers hebben de mensen bevrijd uit Egypte! Nu lopen ze, allemaal samen, door de woestijn. Weg van de farao en zijn strenge regels. Een meisje houdt de hand van haar moeder vast. 'Ik heb dorst', zegt ze. De vrouw kijkt op. 'Is er nog water, ergens?' roept ze vooruit tegen de mensen. Iemand slaat met zijn hand achteruit, alsof hij een vlieg wegjaagt. 'Hier is niks.' 'Nee hoor, geen water.' Er wordt gebromd en gemopperd. Een man stapt uit de groep en zegt hard: 'Hé, Mozes! Hé, we hebben dorst hier! Er is hier niks! Hoe ga je dat oplossen, man?' Mozes zucht. Oplossen. Hij. Nu wappert ook zijn hand in de lucht. Even rust nu. 'God...', bidt hij, 'helpt U me? Ze hebben dorst. En we moeten nog zo ver.' De stoet reist door. Het meisje heeft dorst en haar moeder is moe. 'Mooi is dat, die vrijheid. In Egypte hadden we tenminste gewoon water. En brood. Gewoon.' Mozes hoort het gemopper. 'Het bevalt me niks', hoort hij. 'Wat doen we hier eigenlijk? Zeg, Mozes! Wat doen we hier eigenlijk?!' Het is een grote man die het roept. De mensen om hem heen knikken. Ze kijken boos. 'We hebben dorst!' 'En honger!' zegt iemand anders. Mozes zucht. Moet hij voor al deze mensen zorgen? Hij trekt zich terug. 'God?' Mozes doet zijn ogen dicht. Hij luistert. Na een poosje doet hij ze weer open. Hij weet het. Hij maakt zich groot en zoekt Aäron. 'Kom eens', wenkt hij. 'Zeg tegen de mensen dat God hen gehoord heeft. Hij gaat ons helpen. Echt. Hij zorgt voor ons. Zeg dat tegen ze. Dat ze dat moeten geloven.' Aäron spreekt met de menigte. Het gemopper houdt op. De mensen gaan slapen. Mozes ook. Hij legt een arm onder zijn hoofd. Wat een tocht, denkt hij. De volgende morgen wordt hij wakker van een gil. Het is een vrolijke gil. 'Kijk! Kijk dan toch!' Het is de moeder van het meisje. Ze wijst. Mozes kijkt. De vrouw bukt en raapt iets van de grond. Ze steekt het trots omhoog. 'Het is brood! Er is brood! Heel veel! Voor iedereen!' Mozes lacht. Het meisje komt aangehold en steekt haar hand uit. 'Er is voor iedereen genoeg', zegt Mozes. Hij weet het. God zorgt voor ze.

Lutske Folkerts

Vertelling 8–12 jaar

Vertrouw op God

‘Het is echt waar hè?’ vraagt een meisje aan haar vader.

‘Ja, het is echt waar’, zegt hij. ‘We hoeven nooit meer terug naar Egypte, nooit meer werken als slaven.’

Het meisje kijkt achterom. Daar in de verte glinstert het water van de Rietzee. Met het hele volk zijn ze daar doorheen getrokken. Net op tijd, want de legers van de farao probeerden het volk nog terug te halen. En nu gaan ze op weg naar het nieuwe land. Mozes gaat voorop. ‘Zorgt Mozes ook voor drinken?’ vraagt het meisje nu. ‘Ik heb zo’n dorst!’

‘Ja, ik weet het, we hebben allemaal enorme dorst’, zegt haar vader. ‘Ik hoop dat Mozes weet waar we onze waterzakken kunnen bijvullen, want we houden het niet lang meer uit zonder water.’

Opeens horen ze vooraan iemand roepen: ‘Water, kijk daar, er is water!’ Het meisje en haar vader beginnen meteen te rennen. Ook de andere mensen lopen zo hard ze kunnen naar het water.

Een grote jongen is er als eerste. Hij valt op z’n knieën, schept met zijn hand het water op en slurpt het uit zijn hand. Maar meteen spuugt hij het weer uit. ‘Bitter, het is bitter water!’ schreeuwt hij.

Een vrouw probeert ook een beetje te drinken. Maar ook zij spuugt het meteen weer uit. Boos loopt ze naar Mozes. ‘Hoe kan dit nou, waarom zorg je niet voor ons? Straks gaan we nog dood van de dorst!’ Een paar kinderen beginnen te huilen, ze hebben zo’n droge mond.

Mozes weet niet wat hij moet zeggen. Hij sluit zijn ogen en bidt zachtjes: ‘God, help me, hoe kan ik voor het volk zorgen?’ Dan staat hij op, hij pakt een stuk hout en gooit het in het water. Nu verandert het bittere water in zoet water.

Voorzichtig proeven de mensen het. ‘Het is waar, het is zoet!’ roept de vrouw die net nog zo boos was.

Dan zegt Mozes tegen de mensen: ‘Kijk, zo zorgt God voor ons, vertrouw daar maar op. Als wij ons houden aan wat God van ons vraagt, dan zal het ons echt goed gaan.’ Maar niet lang daarna beginnen de mensen opnieuw te klagen. Want nu hebben ze honger. ‘In Egypte had ik nooit honger’, zegt een man.

‘Ik ook niet’, zegt een andere man, ‘we hadden daar altijd brood. Waarom heeft Mozes ons daar eigenlijk weggehaald? Moeten we hier nu sterven van de honger?’

God hoort het klagen van de mensen en zegt tegen Mozes: ‘Ik zal voor jullie zorgen. Brood en vlees zal er zijn, genoeg voor elke dag. Daar moeten jullie dan wel op vertrouwen. Dus ga geen voorraden aanleggen. Verzamel zoveel als je voor een dag nodig hebt. Er is maar een dag waarop je ook moet verzamelen voor de dag erna, en dat is op de zesde dag. Want de zevende dag is een rustdag, de sabbat.’

Als God dat gezegd heeft, laat Mozes de mensen bij elkaar komen. Hij zegt: ‘Jullie hebben geklaagd tegen mij, maar God heeft dat gehoord. God zorgt voor ons, echt! ’s Avonds zullen jullie vlees te eten krijgen en ’s ochtends brood, geloof me maar.’

Diezelfde avond nog komt er een grote groep kwartels aanvliegen. Dikke vogels, met vlees dat goed te eten is. Vlakbij de plek waar de mensen hun tenten opgezet hebben, gaan de vogels zitten en ze zijn gemakkelijk te vangen.

De volgende ochtend zien de mensen iets heel bijzonders als ze uit hun tent komen. Er ligt een hele laag witte korrels op de grond. ‘Wat is dat?’ roepen ze.

Een meisje raapt een korrel op en likt eraan. ‘Lekker!’ zegt ze, ‘het smaakt naar honing!’. Dan zegt Mozes: ‘Dit is manna, het brood dat God zal geven, elke dag opnieuw. Verzamel er zoveel van als je nodig hebt voor deze dag, en niet meer.’

De mensen gaan meteen aan de slag, er is genoeg voor iedereen. En dan is er nog over. ‘Zie je dat?’ vraagt een man aan zijn vrouw. ‘Daar liggen nog heel veel korrels. We kunnen nog best wat meer halen. Stel je voor dat er morgen niks is, dan hebben wij tenminste te eten!’ Snel vullen ze nog twee manden extra. Maar als ze de volgende dag wakker worden, zien ze dat de manna vol wormen zit en stinkt.

Als Mozes hoort wat zij gedaan hebben, gaat hij naar hen toe en hij spreekt hen streng toe. ‘Hebben jullie niet gehoord wat God hierover heeft gezegd? Vertrouw God dan toch, echt, God zorgt voor ons, vandaag, en morgen en elke dag opnieuw!’

Henriëtte Hoogenkamp

8-10 jaar

Gesprek: In het verhaal zijn de mensen op reis. Waarom zijn ze op reis gegaan? Weten de kinderen nog iets van het verhaal van Mozes en de plagen? Hoe kwamen ze door het water? Hoe voelden de mensen zich toen ze bevrijd waren? Blijven ze zich zo blij voelen? Aan wie vragen ze hulp, wie moet voor het drinken en eten zorgen, vinden de mensen? Aan wie vraagt Mozes hulp? Vraag jij wel eens hulp aan iemand? Vraag je wel eens of God je wil helpen? Merk je dan ook dat God helpt?

Knutselen: De kinderen kunnen een kijkdoos maken. Zie bij ‘4-7 jaar’.

Spel: Een variant op ‘Ik ga op reis’... Ik loop in de woestijn en ik mis mijn...

11-12 jaar

Gesprek: In het verhaal zijn de mensen in een nieuwe situatie gekomen. Eerst woonden ze in Egypte. Daar was het niet fijn. Maar ze hadden nog wel te eten. Nu zijn ze in een andere omgeving, een woestijn... ze kunnen niet meer naar hun werk, ze hebben geen eigen huis meer. En er is ook niets te eten... Alles is nieuw en vreemd. Hoe zouden de mensen zich voelen? Ben jij wel eens in een heel nieuwe situatie terecht gekomen? Je ging bijvoorbeeld verhuizen, je ouders gingen uit elkaar, je kwam voor het eerst in een ziekenhuis... Hoe voelde jij je toen? Waren er mensen die jou hielpen zodat je je beter ging voelen? Heb je ook wel eens aan God gevraagd om je te helpen? Kon je merken dat God dat deed?

Bidden: In het verhaal bidt Mozes tot God om hulp. Voor wie zouden de kinderen wel willen bidden omdat die persoon hulp nodig heeft? Misschien hebben ze zelf wel hulp nodig... Laat de kinderen dit op een strook schrijven en bij de kaars leggen. (‘voor tante Carla, omdat ze ...’) Wees met elkaar even stil.

To do

Het is 1945, de oorlog is bijna voorbij. Maar de mensen in met name het westen van het land lijden honger. De winter is streng geweest, er is nauwelijks nog eten. Dan komt er eten uit de hemel, de geallieerden zorgen voor voedseldroppings. Dit is bekend onder de naam ‘operatie manna’. Kijk met de kinderen naar informatie en filmpjes hierover. Zie www.kindopzondag.nl.

To do

Natuurlijk is het leuk als u de kinderen manna snoepjes kunt laten zien en proeven.

Eenvoudig vieren met volwassenen

Wie zorgt voor ons?

19 april 2020

Exodus 15:22-16:27

19 april 2020

Vertelling

God zorgt voor ons

Kijk, daar lopen ze, door de woestijn. Al die mensen die met Mozes uit Egypte zijn vertrokken. Het gaat niet zo heel snel. Ze moeten vaak even rusten. Dan willen ze even wat drinken, of even iets eten. Zodat ze weer wat energie krijgen om verder te kunnen. Er zijn ook oude mensen bij en kleine kinderen. En die lopen niet zo snel. Sommigen moeten gedragen worden.

Wat zien ze er moe uit, en wat kijken ze somber. Drie dagen geleden waren ze zo blij, toen hebben ze gejuicht en gedanst. Dat was daarginds, bij de zee, waar ze veilig doorheen zijn gelopen over het droge pad. Die hele lange nacht was er de harde wind die het water tegenhield. En toen ze aan de overkant waren, ging de wind liggen, en stroomde de zee terug over het pad, en over de soldaten die achter hen aan zaten.

Maar nu, drie dagen later, is er niemand meer die juicht en danst. Ze zijn moe en dorstig en somber. Hun waterkruiken zijn bijna leeg. Ze durven nog maar hele kleine slokjes te drinken, want wie weet hoe lang het nog duurt voordat ze water vinden, voordat ze hun kruiken weer kunnen vullen.

Vooraan wordt iets geroepen. De mensen kijken op. 'Daar is water! Een meertje, water genoeg!' Iedereen gaat nu vlugger lopen want ze willen drinken.

De mensen vooraan drinken al. Maar ze spuwen het water meteen weer uit. 'Bah, wat vies. Dit water kun je niet drinken. Veel te bitter.' Sommigen proberen het toch nog. Maar ook zij spuwen het meteen weer uit.

En dan begint iedereen te mopperen. Ze kijken boos naar Mozes.

Wat moeten we nu drinken?

En Mozes kijkt omhoog, en roept: 'Heer, help ons, we hebben zo'n dorst. U zorgt toch voor ons?'

Krijgt Mozes antwoord? De mensen zien dat hij wijst naar een stuk hout op de grond. Hij pakt het op en gooit het in het water. 'Drink nu maar!' roept hij.

Voorzichtig proberen sommigen het. Ja, het water smaakt nu prima, lekker fris.

Iedereen begin nu te drinken en kruiken te vullen. En de mensen lachen weer en kijken stralend naar Mozes. Ze zullen het niet vergeten, die woorden: 'U zorgt toch voor ons?'

Maar niet lang daarna is het weer helemaal mis. De mensen zijn weer aan het mopperen. Boos staan ze om Mozes heen. En ze schreeuwen allemaal door elkaar. 'Wat moeten we hier in de woestijn? We gaan hier dood van de honger! Waren we maar in Egypte gebleven. Daar was tenminste eten. Brood genoeg en heerlijk vlees. En hier in de woestijn hier is niks...'

Mozes zegt: 'Vanavond zullen jullie zien dat God voor ons zorgt. Vanavond eten jullie vlees en morgen is er brood genoeg.'

De mensen wachten af, moe en hongerig.

Tegen de avond lijkt het alsof er wolken dichterbij komen. Nee, het zijn geen wolken, het zijn zwermen vogels. Kwartels. Die zijn doodmoe van het vliegen en ze strijken zomaar tussen de mensen neer. Ze zijn te moe om verder te vliegen, je kunt ze zomaar pakken. En even later ruik je overal de geur van gebraden vlees, kwartels aan het spit.

Die avond gaat niemand met een lege maag slapen. En als ze de volgende morgen wakker worden, ligt er overal om hen heen iets wits op de grond. Het lijken wel vlokken van het een of het ander. 'Wat is dat nou?' roepen de mensen.

'Dit is het brood waar ik het gister over had', zegt Mozes, 'verzamel het vlug, voordat het heet wordt in de zon. Je kunt het koken of je kunt er koeken van bakken. Het ligt voor het oprapen, zoveel als je nodig hebt. God zorgt voor ons...'

Werkvormen

Gesprek: Dit verhaal gaat over eten en drinken. Is eten en drinken belangrijk? Waarom? Wat eten en drinken wij? Waar komt het vandaan? 'Geef ons heden ons dagelijks brood'. Ken je die woorden? Wat betekenen ze?

Spel: Proef verschillende soorten brood (incl. beschuit, crackers, matses). Waar komt dit brood vandaan, hoe wordt het gemaakt?

Tip: Kijk naar foto's of plaatjes van mensen die samen eten. Voer een gesprekje over een feestmaal, een diner: eten als feest. Samen eten is meer dan alleen voedsel tot je nemen.

Gebed

Heer,
zoals U zorgde voor de mensen in de woestijn
met bitter water dat weer fris werd
en brood en vlees dat voor het oprapen lag,
zo zorgt U vandaag ook voor ons.
Help ons om niet bang en bezorgd te mopperen,
maar om te vertrouwen op Uw zorg
zodat we dankbaar kunnen genieten
van het goede dat U geeft.

Harm Siebesma